

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Efficacia divinatorum decretorum ex orationibus Ecclesiæ, &
promissionibus Dei, demonstratur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

*solus potest ipsam immutare: Proverb. 21. Cor Regis in manu Domini, quocumque voluerit inclinabit illud. Unde dicitur, Faciens in vobis: ad Philip. 2. Deus est qui operatur in vobis velle & perficere. Quibus verbis S. Thomas in primis aperte destruit solutionem & explicationem Adversariorum, ad verbum aptare causas contingentes & necessarias, & exponit genuinum sensum illius, docendo quod significat idem quod determinare, seu applicare. Secundo clarè explicat ea omnia quæ possunt pertinere ad efficaciam divinatorum decretorum, & auxiliorum; & docet quod Deus operatur bonam voluntatem in nobis, non solum suasionibus & comminationibus, quæ pertinent ad gratiam moraliter excitantem, sed operando aliquid intrinsecum in voluntate creata, quod facit quod illa infallibiliter velit & operetur id quod vult eam velle & operari. Quod etiam disertè declarat 1. parte quæst. 105. art. 4. ubi ait: *Voluntas movetur ab objecto quod est bonum, & ab eo qui creat virtutem volendi.* Et postquam ostendit, quod potest moveri sicut ab objecto à quocumque bono, sed non sufficienter & plenè, nisi à summo bono, subdit de alio modo movendi ex parte virtutis, & non ex objecto: *Virtus volendi à solo Deo causatur: velle autem nihil aliud est quàm inclinatio in objectum voluntatis, quod est bonum universale. Inclinare autem in bonum universale, est proprium primi moventis, cui proportionatur ultimus finis. Unde utroque modo proprium est Dei movere voluntatem, sed maxime secundo modo, eam interius inclinando.* Ergo secundum D. Thomam, modus quo Deus operatur & facit inclinare voluntatem ad actionem voluntariam & liberam, non solum est per modum objecti attrahentis & allicientis, quæ est motio moralis, sed etiam per modum principij interioris operantis & applicantis voluntatem, quæ est motio physica & effectiva, quam docent Thomista.*

29. Præter hæc S. Doctoris testimonia, plura sunt alia, ex quibus aperte deducitur efficacia intrinseca divinatorum decretorum. Nam quæst. 6. de malo art. unico ad 3. hæc scribit: *Deus movet voluntatem immutabiliter, propter efficaciam voluntatis moventis quæ deficere non potest; sed propter naturam voluntatis motæ, quæ indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed manet libertas.* Et 1. 2. quæst. 112. art. 3. in corp. sic ait: *Preparatio ad gratiam, secundum quod est à Deo movente, habet necessitatem ad id ad quod ordinatur à Deo, non quidem coactionis, sed infallibilitatis, quia intentio Dei deficere non potest. Unde si ex intentione Dei moventis est, quod homo cuius cor movet, gratiam consequatur, infallibiliter eam consequitur, secundum illud Joannis 6. Omnis qui audivit à Patre & didicit, venit ad me. Et quæst. 10. art. 4. ad 3. Dicendum est, inquit, quod si Deus movet voluntatem ad aliquid, impossibile est poni quod voluntas ad illud non moveatur, non tamen est impossibile simpliciter: unde non sequitur quod voluntas à Deo ex necessitate moveatur. Et 2. 2. quæst. 24. art. 11. in corp. *Virtus Spiritus Sancti infallibiliter operatur quocumque voluerit: unde impossibile est hæc duo simul esse vera, quod Spiritus Sanctus velit aliquem movere ad actum charitatis, & quod ipse charitatem amittat peccando.* Denique quodlibet 12. art. 3. asserit quod *Prædestinatio habet certitudinem ex parte voluntatis divina cui non potest**

aliquid resistere. Quæ omnia, ut patet, verificari non possunt de decreto indifferenti, vel de gratia moraliter tantum excitante; cum tale decretum, & talis gratia, non moveant voluntatem creatam immutabiliter, nec inducant necessitatem infallibilitatis ad operandum, nec sint talis naturæ quod voluntas creata non possit eis resistere, in sensu composito, conjungendo scilicet cum illa actualem resistantiam & dissensum, ut fatentur Adversarij: Manifestum est igitur, juxta principia doctrinæ D. Thomæ, decreta Dei circa nostros actus liberos, esse de se & ab intrinseco efficacia.

ARTICVLVS II.

Rationibus Theologicis, efficacia divinatorum Decretorum demonstratur.

Variis rationibus demonstrant nostri Thomista, tum hæc, tum in Tractatu de auxiliis, divinatorum decretorum efficaciam & causalitatem circa actus liberos nostræ voluntatis: nos hæc præcipuas & clariore expendemus, & articulo sequenti, varia quæ ex decretis indifferenter sequuntur absurda & inconvenientia declarabimus.

§. I.

Efficacia divinatorum decretorum ex orationibus Ecclesie, & promissionibus Dei, demonstratur.

Hæc duo argumenta magni sunt ponderis & momenti, & ab Augustino ac Prospero contra Pelagianos & Semipelagianos sæpe proposita.

Primum quod sumitur ex orationibus Ecclesie, & quod semper apud Augustinum invictum fuit, potest sic breviter proponi. Id quod postulamus à Deo, ex ejus gratia, beneficioque procedit, non verò ab homine expectatur, vel supponitur: Sed oramus Deum pro nostræ voluntatis consensu, determinatione, & mutatione: Ergo talis consensus & determinatio, à decreto divino, & gratia ex illo profluente causatur, non verò ab illo supponitur, aut expectatur. Major est certa: nemo enim petit ab alio, nisi quod ab illo dandum est, vel efficiendum: unde Augustinus sæpe dicit, quod *oratio est clarissima gratiæ restitucio.* Minor autem constat ex variis orationibus Ecclesie, quibus orat Deum, ut nos convertat, cor nostrum immutet, rebelles ad se compellat propitiis voluntates, & faciat nos ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes, ut loquitur S. Augustinus lib. 4. ad Bonifacium cap. 9. Denique in Litanis de venerabili Sacramento Eucharistiæ, oramus Deum *ut ad frequentem, dignamque eorum mysteriorum participationem nos commovere dignetur.* Quas orationes, non ad hoc fundit Ecclesia, ut solum Deus nos excitet propositione objecti & doctrinæ, offeratque ex parte sua concursum indifferenter, quem nos consensu nostro determinemus. Nam Deus offert nobis suum concursum, & excitationem sufficientem, & sæpe valde vivacem; & tamen adhuc oramus, ut rebelles nostras voluntates ad se compellat; & faciat nos ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes. Ergo sentit Ecclesia, quod post oblatum concursum indifferenter, in quo nondum relucet determinatio ad

consensum bonum; post excitationem externam, & internam, etiam vivacem & vehementem, aliquid restat exhibendum à Deo & donandum, quod fiat consensus iste, & mutatio voluntatis nostræ, quod non potest esse aliud, quam ipsa gratia efficax, interior tangens & immutans ipsum cor & voluntatem hominis, eamque applicans & determinans ad consensum.

31. Hanc rationem eleganter prosequitur D. Augustinus contra Pelagianos, variis in locis, præsertim libro 4. ad Bonifacium cap. 9. ubi sic ait: *Oramus pro repugnantibus & oppugnantibus, & petimus ut fiant ex nolentibus volentes, & ex repugnantibus consentientes: à quo, nisi ab illo de quo scriptum est, preparatur voluntas à Domino? Et cap. 18. Inaniter & perfunctorie, potius quam veraciter Deo fundimus preces, si ad ejus non pertinet gratiam, convertere ad fidem suam, ipsi fidei contrarias hominum voluntates. Prorsus (inquit) non oramus, sed orare nos fingimus, si nos ipsos, non illum credimus facere quod oramus. Si petimus quod credimus esse in nostra potestate. Et de dono persever. cap. 2. Nonne & ista irrisoria petitio est, cum id ab eo petitur quod scitur ipsum non dare, sed ipso non donante esse in hominis potestate: sicut irrisoria est etiam illa actio gratiarum, si ob hoc gratie aguntur Deo, quod non donavit ipse nec fecit? Et cap. 20. dicit se in libris Confessionum quos ediderat antequam Pelagiana hæresis extitisset, sæpe dixisse Deo: Da quod jubes, & jube quod vis. Et subdit: Quid vero nobis primitus & maxime Deus jubet, nisi ut credamus in eum? Et hoc ergo ipse dat, si bene illi dicimus, da quod jubes. Demum libro de corrept. & gratia cap. 3. in fine hæc scribit, O homo in præceptione cognosce quid debeas habere, in correptione cognosce tuo te vitio non habere, in oratione cognosce unde accipias quod vis habere.*

32. Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio ex ipsomet Augustino de natura & gratia cap. 18. ubi ait: Quid stultius quam orare ut facias quod habes in tua potestate? Sed in sententia Molinae, & aliorum Recentiorum, efficacia divini decreti, & gratiæ ex illo promanantis, est in nostra potestate, cum illa pendeat à libero arbitrio determinante ad speciem actûs: Ergo juxta illorum Authorum principia, stultum est petere à Deo talem efficaciam, cum potius Deus debeat illam expectare à libero arbitrio. Quare merito posset Deus Adversariis respondere: cur à me petitis quod est in vestra potestate, & quod ego à vobis expecto? Unde Augustinus Epist. 107. ad Vitalem ait: Nostris orationibus contradicere eos qui dicunt vocationi Dei consentire, ita nostrum esse, ut si velimus fiat: si autem nolimus, nihil in nobis operationem Dei valere faciamus. Et libro de gratia Christi cap. 25. & de prædest. SS. cap. 20. & multis aliis in locis, ex oratione quæ rogamus Deum, ut nos convertat, probat ab ipso donari & præveniri nostræ voluntatis determinationem.

Idem ostendit Epistolâ citatâ ad Vitalem, ex gratiarum actione quæ Deo gratias exhibemus pro consensu, determinatione, conversione, & mutatione nostræ voluntatis, & ait: Prorsus non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, eum facere non putamus. Unde cum in sententia Molinae Deus non efficiat per suum decretum, & gratiam ab illo procedentem, consensum & determinationem liberi arbitrij, sed illum ab humana voluntate expectet, non

Tom. I.

A debemus pro consensu, determinatione, & conversione nostræ voluntatis, Deo gratias agere, sed potius ipsemet Deus debet nobis gratias referre, ex eo quod ejus concursus, & moralem excitationem, ex nostra libertate, ad consensum, & speciem actûs boni determinamus.

33. Secundum argumentum quò divinatorum decretorum efficacia suadet, petitur ex promissionibus Dei, & insinuat etiam ab Augustino de Prædestin. SS. cap. 10. ubi ait: Quando promisit Deus Abraham fidem gentium, dicens Patrem multarum gentium posui te, non de nostræ voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promisit: promisit enim quod facturus ipse fuerat, non quod homines. Quia etsi faciant homines bona que pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant que præcepit, non ipsi faciunt ut ille faciat quod promisit, alioquin ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate. Ex quibus verbis hoc potest erui argumentum. Deus promisit Abraham fidem gentium, quando illi dixit, Patrem multarum gentium constitui te. Unde cum in fide includatur consensus, determinatio, & pia motio voluntatis; quia, ut Augustinus ait, Credere non potest homo, nisi volens: si hunc consensum & determinationem voluntatis, Deus non efficiat per gratiam, sed illum expectet à libero arbitrio determinante indifferentiæ sui concursus & gratiæ moraliter excitantis, Deus promittit aliquid quod non facit, sed ab humana voluntate expectat: hoc autem absurdum est, & divinæ omnipotentia injuriosum: Alioquin (ut inquit Augustinus jam relatus) ut promissa Dei compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate. Et Epist. 105. Quod promittit Deus, non facit nisi Deus. Habet namque aliquid rationis & veritatis, ut homo promittat, & Deus faciat: ut autem homo se facere dicat quod promiserit Deus, superba impietatis est reprobus sensus.

§. II.

D Divinorum decretorum efficacia ostenditur ex inscrutabilitate hujus questionis, cur vocatio & gratia Dei in uno sit efficax, non vero in altero?

34. Hoc etiam argumentum valde urget Adversarios, sumiturque ex SS. Patribus, qui sæpe docent hanc questionem esse omnino inscrutabilem & impenetrabilem, nec posse solvi per humani arbitrij velle vel nolle. Ita inter alios docet S. Prosper de vocat. Gentium libro 1. cap. ultimo, cui titulus est: *Questionem cur hic potius quam ille accipiat gratiam, esse impenetrabilem, nec posse ex libero arbitrio solvi.* Unde ibidem sic loquitur: *Igitur profunditas illius questionis, quam secundum admirationem Apostoli impenetrabilem confitemur, per liberi arbitrij velle vel nolle non solvitur: quia licet in isti homini malum nolle, tamen nisi donatum non habet bonum velle. Illud contraxit natura per culpam, hoc recipit natura per gratiam.* Et in respons. ad objectionem 14. Vincentij: *Cur Deus illum retineat, illum non retineat, nec possibile est comprehendere, nec licitum investigare: cum scire sufficiat, & ab illo esse quod statur, & ab illo non esse quod ruitur.*

Hanc doctrinam accepit Divus Prosper à sanctissimo Præceptore Augustino, qui etiam variis in locis, hujus questionis profunditatem non aliter solvit, quam recurrendo ad inscrutabilia judicia Dei. Nam Tractatu 26. in Joannem: *Quare, inquit, unum trahat, & alium non trahat.*

KK x ij